



Projektets namn: HÅLLBAR BYGGNADSVÅRD – KESTÄVÄ KORJAUSRAKENTAMIEN  
Projektnummer: 7803  
Program: Landsbygdsutveckling i Fastlands-Finland  
Åtgärd: Informationsförmedling  
Målområde: Pargas, Kimitoön, Pemar, Sagu, S:t Karins

## Projektets offentliga beskrivning - sammandrag

Den bebyggda kulturmiljön är väsentlig med tanke på skärgårdens dragningskraft och trivsel. Å andra sidan finns inom området endast ett företag, som specialiserat sig på vården av byggnadsarvet., vilket leder till att en stor del av dessa arbetstillfällen går till företag utanför målområdet eller till företag som inte beaktar den byggnadsteknik och -fysik som som husen byggdes med före 1960, dvs bevarande byggnadsvårdsmetoder. Projektets målsättning är inte att utbilda yrkesmän inom restaurering, utan genom att öka kunskapen om byggnadstekniken och -fysiken, material samt bevarande byggnadsvård i hus byggda före 1960, höjs nivån på arbetet och naturresurser besparas. De små byggföretagen på landsbygden kan inte konkurrera om större byggprojekt. I projektet ges färdigheter till att nätverkssamarbeta, vilket förbättrar företagets konkurrensförmåga. Vid ökad yrkeskunskap blir företagets serviceutbud mångsidigare.

Bevarande (besparande) byggnadsvård sparar resurser och lämnar ett mindre koldioxidutsläpp än "riv och bygg på nytt" -sättet. Energiekonomiska lösningar bör även granskas i förhållande till de använda resurserna och materialens livslängd och -livscykel.

I projektet arrangeras allmänna informationstillfällen med hjälp av en inom byggnadsrestaurering professionell anställd projektperson med lång erfarenhet av byggnadsvård. Informationstillfällen består av framföranden och diskussioner om byggnadsteknik och -fysik, energieffektiviseringsåtgärder och samarbetsmöjligheter. Målgruppen för projektet är i första hand landsbygdens byggföretag samt invånarna. I samarbete med projektet Vår kulturmiljö i Åboland arrangeras verkstäder, vari deltagare engageras att värdesätta och underhålla sin bebyggda kulturmiljö och använda företagets tjänster.

## Projektets målsättningar

Projektets huvudsakliga målsättningar är:

Att öka landsbygdens byggföretags kunskaper om bevarande och besparande byggnadsvård och sålunda förbättra företagets konkurrensförmåga. Genom höjd yrkeskunskap blir företagets serviceutbud mångsidigare.

Att främja energi-, koldioxid- och resurseffektiv byggnadsvård genom att stärka byggföretagens yrkeskunskap främst vid reparation av hus byggda före 1960.

Att höja nivån på vården av byggnadsarvet.

Informationsspridning om miljöministeriets förordning gällande energieffektivisering vid reparations- och ombyggnad, dess målsättningar och effektiva utförandemetoder.

Att sprida kunskap till byggare och planerare om de nyaste forskningsresultaten.

Att ge färdigheter till samarbete byggföretag emellan. Genom nätverkssamarbete kan småföretagen konkurrera om större byggprojekt samt utnyttja sakkunniga gällande vården av byggnadsarvet.

Att förmedla kunskap till byggare och invånare om de inventeringar och det kulturmiljöprogram, som Curatio rf och Egentliga Finlands landskapsmuseum gör (Leader-åtgärd, inom Vår kulturmiljö i Åboland -projektet).

Att i samarbete med det ovannämnda projektet engagera invånare att underhålla och reparera sina byggnader och sålunda främja företagets sysselsättning och vården av byggnadsarvet.

Att följa upp effektiviteten av energieffektiviseringsåtgärder.



## Behovet och bakgrunden till projektet

Många ägare till äldre fastigheter beställer sina reparations- eller ombyggnadsarbeten av byggföretagare, som inte nödvändigtvis innehar tillräckliga insikter i byggnadstekniken och -fysiken, energieffektiviseringens rätt inriktade och resurssnåla eller bevarande av kulturhistoriska värden i hus byggda före 1960. Dessa åtgärder kan sålunda lätt orsaka stora koldioxidutsläpp och riskerar bevarande av vårt byggnadsarv och dess kulturhistoriska värden. Användning av icke lämpliga material och metoder kan väven leda till att fuktproblem uppstår.

Byggnadsvårdsarbeten är inte lika konjunkturkänsligt som nybyggnation, varvid dess sysselsättningseffekt är jämnare. Den åboländska ekonomin är långt beroende av den sysselsättningseffekt som fritidsboenden i området inhämtar. Områdets dragningskraft grundar sig förutom av närheten till havet även av dess kulturmiljö, vari byggnadsarvet har en betydande position.

Värden av den bebyggda kulturmiljön är sålunda väsentligt. Å andra sidan finns det inom målområdet endast ett företag som specialiserat sig på bevarande byggnadsvård, varvid en stor del av dessa arbetstillfällen går till företag utanför området eller till företag som inte innehar tillräckliga kunskaper i vården av byggnadsarvet. Projektets målsättning är inte att utbilda yrkesmän inom byggnadsrestaurering, utan att öka kunskaperna om byggnadstekniken och -fysiken, reparations sätt och material i traditionellt byggda hus. Så höjs nivån på byggarbetet.

Genom att främja samarbete företag emellan, kan företagen utnyttja varandras sakkunskap, de kan söka kunskap och råd från rådgivningsorganisationer och restaureringsföretag. Genom att ge färdigheter för företagens samarbetsnätverk strävar projektet efter att förbättra företagens möjligheter att konkurrera om större byggprojekt.

I Kimitoöns serviceguide finns 132 företag inom byggnadsbranschen. Av dessa erbjuder 9 företag byggnadsplanering och konsultering, byggnads- och fastighetsservice erbjuder 14 företag, snickeri- och plåtarbeten 4, målning och rappning 2 företag. Ett företag erbjuder fönsterrestaurering. En stor del av de som erbjuder byggnadsservice för även reklam över att de erbjuder renoveringstjänster, 56 företag. Största delen av företagen är en eller två personers företag.

I Pargas serviceguide erbjuder 121 företag byggtjänster. Av dessa erbjuder 25 företag byggnadsplanering och övervakning. Byggnadsrestaurering 1 företag, husbyggnad och timmermän 76 företag, av vilka 15 erbjuder även byggnadsvårdstjänster. Murninsarbeten 9 företag, målning 2, fönsterunderhåll 1 företag. Därtill erbjuder 10 företag stugservice eller fastighetsskötsel.

I projektets förundersökning har innehållet i och behovet av projektet diskuterats med 12 olika byggföretags representanter. Projektet har bland företagarna emottagits väldigt positivt. Två möten med företagare, ett i Kimitoön och ett i Nagu har arrangerats för att diskutera innehållet. Målsättningen för mötena var forma projektet att motsvara fältets behov.

Därtill har projektet diskuterats med näringslivsrådgivare/-chef i regionen. Båda har lovat samarbete bl.a. i form av information till företagen

Tomas Eklund, näringslivschef, Pargas, tel 040 488 5675

Mats Nurmio, företagsrådgivare, Kimitoön tel 040 053 9179

## Uppgifter om projektägaren

Curatio Byggnadsvårdsförening i Åboland rf Turunmaan korjausrakentamisyhdistys ry grundades år 1999 med verksamhetspunkter i Pargas. Föreningens målområde omfattar Åboland samt närliggande kommuner. I enlighet med sina stadgar är den tvåspråkiga, oberoende föreningens syfte att sprida kunskap om vårt lokala byggnadsarv och sålunda bevara dess estetiska och kulturella värde samt att främja och upprätthålla kunskap om bevarande



byggnadsvård och byggnadskultur. Föreningen stöder hållbar utveckling.

Föreningen fullföljer sitt syfte genom att utan vinstsyfte erbjuda personer, samfund, föreningar, företag och kommuner information och kunskap om vår byggnadskulturs värden, byggnadsvårdsmetoder och material. Föreningen sprider kunskap i form av allmän informationsverksamhet, möten, seminarier, utställningar och praktiska kurser. Genom att utan vinstsyfte befrämja återbruk av begagnat byggnadsmaterial gynnar föreningen hållbar utveckling.

Föreningens arbete leds av styrelsen och verksamhetsledaren. Projektverksamhet ger möjligheter till att i fördjupa sig i den aktuella och välbehövliga informationsförmedlingen

#### **Föreningens erfarenhet av EU-projektarbete:**

Befrämjande av vårt byggnadsarbete 2000-2003 ERUF / Sydvästra Finlands miljöcentral

Huvudet på spiken 2000 – 2003 ESF / Egentliga Finlands landskapsförbund

Levande byggnadstradition 2003 – 2006 EJFLU / VALMA / TE-centralen

Kartläggning av arbets- och sakkunnigandelslag 2006 / EJFLU / Leader / TE-centralen

Förundersökningsprojekt Byggnadsvårdsverkstäder i Åboland 2008 / EJFLU / Leader / TE-centralen

Hus och hem – bilden av vår kulturmiljö 2009 -2010 / EJFLU / Leader / NTM-centralen

Kulturmiljövård ger kunskap 2012 – 2014 / ESF / NTM-centralen. Sysselsättningsprojekt i samarbete med kommunerna Kimitoön och Pargas.

Stråket i skick! 2014 EJFLU / Leader / NTM-centralen. Praktiska verkstäder för allmänheten.

#### **Föreningens resurser**

Föreningens verksamhetskostnader var år 2014 69.985 och resultatet +7 434€. I balansräkningen framkommer att tillsammans med de tidigare årens överskott blev resultatet +11 140€. Förutom de egna intäkterna stöder fonderna och Pargas stad föreningens basverksamhet.

Curatio rf har tillräckliga resurser för förverkligande av projektet.

### Projektets åtgärder och förverkligande samt riskerna i genomförandet

#### **Projektets åtgärder**

Projektägaren anställer för genomförande av projektet en erfaren, professionell yrkesutövare inom byggnadsvård (byggnadsrestaurering, bevarande byggnadsvård) med 50% arbetstid för rådgivnings- och informationsspredningsarbetet. Därtill har i projektbudgeten reserverats medel för övriga sakkunniguppgifter (t.ex. energirådgivning, brandsäkerhet och företagsrådgivning) som köptjänster. I samarbete med kommunernas byggnadstillsyn hålls informationstillfällen gällande byggnadslovsförfarande för byggföretagare och allmänheten.

För administration av projektet och för arrangemangen av informationstillfällena samt för editering av framförandena har reserverats 30% av verksamhetsledarens arbetstid för projektet.

#### **Allmän rådgivning och informationstillfällen**

Vid inledande av projektet arrangeras i områdets olika orter informationstillfällen för media, byggföretagare och allmänheten om projektet och dess handlingsmönster i samarbete med Vår kulturmiljö i Åboland -projektet. Vid tillfällena diskuteras även företagarnas behov och förväntningar gällande projektet.

Allmän rådgivning – informationsförmedling

Med beaktande av byggföretagens feedback arrangeras allmänna informationsförmedlingstillfällen i första hand



för landsbygdens byggföretagare och allmänheten om olika teman av vikt inom bevarande byggnadsvård, exempelvis:

#### Byggnadsteknik och -fysik

- diffusionsöppna konstruktioner: byggnadsfysik och -teknik, materialkännetdom och reparationssätt
- skadeinventering, hur utreda orsakerna till skadorna samt reparationssätten
- ventilationsfrågor
- reparation av stommen och mellanbjälklag
- bärande takkonstruktioner, vattentak och reparation av dessa
- rappade byggnader: reparationssätt och materialkunskap
- reparation av grunden
- kontroll av dagvatten, nyttan och riskerna med täckdikning
- våtutrymmen
- brandsäkerhet
- byggnadstekniken för bevarande byggnadsvård
- interiörarbeten och konstruktionernas lufttätethet

#### Övriga teman

- Verkstäder för invånare och byggare om kulturmiljön och byggnadsarvet i samarbete med Vår kulturmiljö i Åboland -projektet.
- Byggnadslovsärenden
- För byggare: färdigheter för företagssamarbete

#### Rådgivning om byggnadsvårdsmetoder

- Allmän rådgivning på byggplatser och per telefon på initiativ av byggare eller fastighetsägaren
- Vid behov kan byggplatsrådgivning utföras även som arbetsutbildning öppna även för andra byggföretag, ifall fastighetsägaren accepterar.

#### Riskerna vid projektets förverkligande

Den största risken är, att projektet inte lyckas engagera byggföretagare att delta. Den respons föreningen fått av företagarna ger dock den bilden, att risken inte torde vara speciellt stor. Byggbranschens sysselsättningsläge är inte god och de flesta inom branschen strävar efter att förbättra situationen till exempel genom att förbättra sin yrkeskunskap, vilket projektet erbjuder.

#### Hållbar utveckling

Bevarande eller besparande byggnadsvård är resursbesparande och samtidigt sysselsättande. I projektet eftersträvas uttryckligen att främja resurssnål byggnadsvård och rätt riktade energieffektiviseringsåtgärder. Konkret kunskap om energi- och resurseffektivitet fås genom de planerade mätningarna.



## Sambanden till landsbygdens utvecklingsprogram för fastlands Finland, till det regionala programmet eller den lokala strategin

### Sambanden till landsbygdsprogrammet

1. Kunnande och informationsförmedling: Projektet strävar efter att höja landsbygdens byggföretagares yrkeskunskap om hållbara, bevarande, resurs- och energieffektiva byggnadsvårdsmetoder.
2. Klimatförändringens dämpande: Rådgivning och upplysning om resurseffektiva energieffektiviseringsåtgärder i byggnader i samband med reparationsarbeten i förhållande till använda resurser och åtgärdernas koldioxidfotspår. Bevarande byggnadsvård är ansvarsfullt i förhållningssättet till miljön då det är materialeffektivt och orsakar ett mindre koldioxidfotspår än konventionella byggsätt.
3. Genom att stärka företagens kunskapsområden förbättras företagets konkurrensförmåga. Sysselsättningen, serviceutbudet och påverkningsmöjligheterna förbättras. Landsbygdens byggföretags yrkeskunskap förbättras och blir mångsidigare med hjälp av projektet. Samarbetet med Vår kulturmiljö i Åboland -projektet förbättrar allas möjligheter att påverka värden av kulturmiljön och samtidigt entusiasmeras invånarna att underhålla sina byggnader, vilket i sin tur främjar företagets sysselsättningsläge.
4. Genom att stärka landsbygdens småföretagares kunnande och förbättra deras serviceutbuds mångsidighet samt genom att främja företagets samarbete och sporra företagen till nya handlingssätt, förbättras företagets konkurrensförmåga. Detta stärker landsbygdens livskraft och livskvalitet och kulturmiljöns tillstånd.
5. Genom att engagera medborgarna att delta i uppgörande av kulturmiljöprogrammet i Vår kulturmiljö -projektets verkstäder, finner invånarna möjligheter att påverka utformningen av deras livsmiljö. Medborgarnas kunskaper om sin kulturmiljö och deras påverkningsmöjligheter förbättras.
6. Landsbygdens dragningskraft stärks, då medvetenheten om vikten av den bebyggda kulturmiljöns vård och vårdmetoder förbättras.
7. Förutsättningarna för kulturmiljöns och -landskapets bevarande förbättras i och med att invånarnas och byggarnas medvetenhet om värden fördjupas.

### Sambanden till Egentliga Finlands regionala landsbygdsutvecklingsplan – Mångsidig landsbygdsföretagsamhet

1. Genom informationsförmedling utveckla yrkeskunskap bland byggare och fördjupa insikterna i byggnadsvård bland invånare.
2. Projektet erbjuder byggföretag möjligheter att erhålla kunskap och rådgivning om bevarande byggnadsvård.
3. Projektet utnyttjar i sin informationsförmedlingsverksamhet de nyaste forskningsresultaten samt praktiska tillämpningar av dem.
4. Tillgången till yrkeskunnig arbetskraft främjas genom informationsförmedling, rådgivning och genom att underlätta nätverkssamarbete. Samtidigt engageras invånare att underhålla sina hus, vilket skapar efterfrågan av tjänsterna.
5. Genom att utveckla byggföretags yrkeskunskap förbättras företagets konkurrenskraft. Yrkeskunskapen svarar mot kundretsens behov.
6. Hållbar eller bevarande byggnadsvård tar ansvar för miljön. Det orsakar små koldioxidutsläpp och sparar på naturresurser. Sålunda främjar projektet resurssnåla husreparationer, med andra ord landsbygdens hållbara strukturer.
7. Byggföretagens serviceutbud blir mångsidigare och konkurrensförmågan förbättras.



## Utnyttjande av de tidigare projekten

Curatio rf har genom sina tidigare projekt erhållit förutom kunskap och erfarenhet även kontakter till områdets invånare och byggföretagare. I Kulturmiljövård ger kunskap -projektet utbildades arbetslösa – nu har deltagarna i det möjligheter till tilläggsutbildning. Projekten har även ökat tilliten till och värderingen för föreningen i regionen, vilket främjar projektets förverkligande.

## Projektets målområde, målgrupper, nyttotagare samt tidtabell

Projektets primära målgrupp är landsbygdens byggföretagare i Åboland och dess grannkommuner. Vid projektets inledande informeras brett om projektet via media, företagarorganisationer och företagsrådgivarna. Projektets informationsförmedlingstillfällen är öppna förutom för byggföretagare även för allmänheten, dvs. fasta- och fritidsboare. Även de verkstäder, som arrangeras i samarbete med Vår kulturmiljö i Åboland -projektet, är öppna för alla. Såväl landsbygdens byggföretag, invånare som klimatet och det bebyggda kulturmiljön vinner på projektet.

### Tidtabell

Hösten 2015

Informationstillfällen om projektet för media och allmänheten. Information till företagare via företagarorganisationer med flera.

Planering av informationsförmedlingstillfällen. De första tillfällena förverkligas.

Kulturmiljöverkstäder i Kimitoön i samarbete med Vår kulturmiljö i Åboland -projektet.

2016

Informationsförmedlingstillfällen och rådgivning på olika orter inom målområdet. Eventuellt val av möjliga objekt för uppföljning av energiekonomiska reparationers effekt.

Kulturmiljöverkstäder i samarbete med Vår kulturmiljö i Åboland -projektet.

2017

Informationsförmedlingstillfällen och rådgivning på olika orter inom målområdet. Val av möjliga objekt för uppföljning av energieffektiviseringsåtgärder.

Kulturmiljöverkstäder i Kimitoön i samarbete med Vår kulturmiljö i Åboland -projektet.

2018

Informationsförmedlingstillfällen och rådgivning på olika orter inom målområdet. Uppföljning och mätningar vid valda objekt gällande energieffektiviseringsåtgärders effekt.

Publicering på nätet och i kulturmiljöprogrammet av framförandena vid informationsförmedlingstillfällen.

Framförandena publiceras efter hand de har editerats.

Uppgörande av slutrapport. Uppgifterna till rapporten insamlas efter hand.

## Hur evalueras projektets genomförande? Hur fortsätter verksamheten efter avslutat projekt?

Projektets mål är resurssnål vård av den bebyggda kulturmiljön med litet koldioxidavtryck.

Uppnåendet av målsättningarna mäts enligt följande:

1. Antalet genomförda informationsförmedlingstillfällen
2. Antal företag och personer som deltagit i tillfällena.
3. Antalet byggplatsbesök och rådgivningskontakter, samt antalet företag
4. Antalet arbetsuppvisningar samt deltagare
5. Effektivitetsberäkningarna av energieffektiviseringsåtgärder – antalet och resultat.
6. Projektets nytta och utvecklingen av arbetstillfällen mäts med hjälp av enkäter riktade till deltagande företag under projektiden.
7. Framförandena vid informationsförmedlingstillfällena publiceras på Curatio rf.s nätsidor samt i





Byggnadsvårdsförening i Åboland r.f  
Turunmaan korjausrakentamisyhdistys r.y.  
Hållbar byggnadsvård – Kestävä korjausrakentaminen

Kulturmiljöprogrammet och är sålunda användbara för den stora allmänheten. Antalet publicerade framföranden.

8. För projektets genomförande grundas en sakkunnigrupp, vari byggföretag, företagsrådgivare och Egentliga Finlands landskapsmuseum är företrädare.
9. Efter avslutande av projektet kan resultat mätas med hjälp av erfarenhet – har nivån på den bevarande byggnadsvården stigit? Med hjälp av eventuellt ökade kontakter till rådgivningsorganisationerna, främst Curatio rf och Landskapsmuseet – har de ökat från byggföretags sida, vilket skulle tyda på ökat intresse för byggnadsvård.
10. Ett år efter avslutat projekt sänds de deltagande företagen en enkät gällande projektets nytta och utnyttjande av de erhållna kunskaperna.
11. Rådgivningsverksamheten fortsätter bland annat av Curatio rf och Egentliga Finlands landskapsmuseum även efter avslutat projekt.

### Informationsplan

Vid inledande av projektet arrangeras ett presstillfälle för media och allmänheten i samarbete med Vår kulturmiljö i Åboland -projektet.

Vid information av informationsförmedlingstillfällen utnyttjas förutom Curatios egna nätsidor media (lokalpress och -radio) samt tidningsannonser, företagorganisationer. Även e-postlistor över deltagare används vid informationen.

Vid avslutande av projektet arrangeras presstillfälle för att informera om projektets resultat. Framföranden vid informationsförmedlingstillfällena samt slutrapporten publiceras på Curatio rf:s nätsida. Framförandena publiceras också i Kulturmiljöprogrammet.

Pargas den 27 maj 2015

Marianne Hemgård  
verksamhetsledare  
Curatio Byggnadsvårdsförening i Åboland rf